

การสำรวจการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา ในเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์

อรอนงค์ วลีขจรเลิศ¹, สุรศักดิ์ ไชยสงค์¹, ธนรรักษ์ รัตนโชติพานิช¹, พนิดา ม่วงเรือง¹

บทคัดย่อ

การสำรวจการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาในเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์

อรอนงค์ วลีขจรเลิศ¹, สุรศักดิ์ ไชยสงค์¹, ธนรรักษ์ รัตนโชติพานิช¹, พนิดา ม่วงเรือง¹

ว. เภสัชศาสตร์อีสาน 2554; 7(2) : 70-79

Received : 11 March 2011

Accepted : 31 August 2011

บทนำ การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยามีความสำคัญในการดูแลผู้ป่วยของเภสัชกร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาในเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ **วัตถุประสงค์และวิธีการทดลอง:** ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างเภสัชกรที่ทำงานในโรงพยาบาลรัฐทั้ง 76 จังหวัด จำนวน 760 ฉบับ และส่งแบบสอบถามไปยังนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ถึงปี 6 ทั้ง 12 สถาบัน จำนวน 365 ฉบับ **ผลการศึกษา:** กลุ่มเภสัชกรมีอัตราการตอบกลับร้อยละ 36.3 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 32.8 ปี ประสบการณ์จากการทำงานเฉลี่ย 9.0 ปี ลักษณะงานที่ปฏิบัติส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับงานให้บริการผู้ป่วยนอกร้อยละ 42.8 กลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 66.9 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 22.9 ปี ทั้งกลุ่มเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีความรู้และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา และพบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาของเภสัชกรเท่ากับ 4.1 ± 1.2 คะแนน ส่วนกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.1 ± 0.9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ในนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 6 จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าชั้นปีที่ 4 และ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$) ในด้านอุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา กลุ่มเภสัชกรส่วนใหญ่มีอุปสรรคในการเข้าถึงฐานข้อมูลที่เป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงร้อยละ 60.5 ส่วนนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์อุปสรรคที่พบคืองานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องใช้เวลาในการอ่านร้อยละ 55.7 **สรุปผล:** การสำรวจครั้งนี้พบว่าเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาในระดับที่ดี แต่ในด้านการนำไปใช้พบว่ามีคามถีน้อย จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาให้มากขึ้น

คำสำคัญ : หลักฐานเชิงประจักษ์ทางการแพทย์, แบบสอบถามเชิงสำรวจ

¹ อาจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150

* ติดต่อผู้พิมพ์: พนิดา ม่วงเรือง คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรศัพท์ 0-87774-9904 E-mail : ma_miew_1@hotmail.com

¹ Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University, Kantarawichai District, Mahasarakham 44150

* Corresponding author: Panida Muangruang, Faculty of Pharmacy, Mahasarakham University, Tel. (+66) 0-87774-9904, E-mail : ma_miew_1@hotmail.com

Abstract

Survey of use of evidence-based drug therapy by pharmacists and pharmacy students

On-anong Waleekachonloet¹, Surasak Chaiyasong¹, Thananan Ratanachotpanich¹, Panida Muangruang¹

IJPS, 2011; 7(2) : 70-79

Introduction: Evidence-based drug therapy is important for pharmacists intervention in patient care. This study aimed to survey evidence-based drug therapy used by pharmacists and pharmacy students in Thailand. **Materials and Method:** Questionnaires were sent to pharmacists who were working in government hospitals in 76 provinces (n=276) and to fourth to sixth year pharmacy students in 12 universities (n=244) **Results:** The response rate was 36.3% in the pharmacist group and 66.9% in the pharmacy student group. For the pharmacist group, their average age was 32.8 years and their working experience was 9 years. For the pharmacy student group, their average age was 22.9 years. Both pharmacists and pharmacy students had positive attitudes about the use of evidence-based drug therapy. The average knowledge score was 4.1 ± 1.2 in pharmacists group and 4.1 ± 0.9 in students from a total score of 5.0. Year 6 students had significantly higher scores when compared to year 5 and year 4 students ($P < 0.01$). Difficulty in database access was the major barrier for pharmacists in using evidence-based drug therapy (60.5%) while reading English publications was the major barrier for pharmacy students (55.7%). **Conclusion:** Pharmacists and pharmacy students have an acceptable level of knowledge and attitude of evidence-based drug therapy.

Keyword : evidence-based medicine, questionnaire survey, pharmacist, pharmacy student

บทนำ

เภสัชกรเป็นหนึ่งในบุคลากรทางการแพทย์ที่มีส่วนในการดูแลผู้ป่วยทางด้านการใช้ยาให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ป่วย จำเป็นต้องมีการพัฒนาความรู้เพื่อนำข้อมูลที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการดูแลการใช้ยาแก่ผู้ป่วย โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy) ซึ่งเป็นการนำหลักฐานทางการวิจัยที่มีประโยชน์มาบูรณาการร่วมกับความเชี่ยวชาญของเภสัชกร และสิ่งที่ผู้ป่วยให้คุณค่าเพื่อให้ได้ทางเลือกของวิธีการดูแลรักษาด้วยยาที่ดีที่สุด

จากรายงานของ Institute of Medicine ในปี ค.ศ. 1992 พบว่าการตัดสินใจในการดูแลรักษาผู้ป่วยมีเพียงร้อยละ 4 เท่านั้นที่ใช้หลักฐานงานวิจัยอันน่าเชื่อถือมาสนับสนุน ร้อยละ 45 ไม่มีหลักฐานจากงานวิจัยสนับสนุนแต่ใช้ข้อสรุปของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและอีก ร้อยละ 51 แทบจะไม่มีข้อมูลจากงานวิจัยหรือผู้เชี่ยวชาญสนับสนุนเลย (Field, 1992)

ปัจจุบันจำนวนงานวิจัยทางการแพทย์มีเพิ่มมากขึ้นทำให้บุคลากรทางการแพทย์ให้ความสนใจสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy) จึงได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาในเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

Evidence-based drug therapy เป็นการนำหลักฐานทางการวิจัยที่มีประโยชน์มาบูรณาการร่วมกับความเชี่ยวชาญของเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ เพื่อให้ได้ทางเลือกของวิธีการดูแลรักษาด้วยยาที่เป็นไปได้ดีที่สุด จึงได้มีการสำรวจเพื่อประเมินทัศนคติ ความถนัดในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา ความสามารถในการเข้าถึงฐานข้อมูลและฐานข้อมูลออนไลน์ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะ และอุปสรรคของการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy) ไปใช้ในทางปฏิบัติงานของเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เพื่อสำรวจการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy) ในเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์

กลุ่มประชากร

เภสัชกรที่ทำงานในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมี 6,107 คน (Ministry of Public Health, 2007) และนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 จำนวน 4,151 คน จาก 12 สถาบัน

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Yamane, 1967) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเภสัชกรที่ทำงานในโรงพยาบาลภาครัฐบาลจำนวน 375 คน และขนาดกลุ่มตัวอย่างนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 ทั้ง 12 สถาบันจำนวน 365 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วย 5 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ทศนคติต่อการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy) ไปใช้ปฏิบัติงาน
3. การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy)
4. ความสามารถในการเข้าถึงฐานข้อมูลและฐานข้อมูลออนไลน์
5. ความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy)
6. อุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence-based drug therapy)

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

หลังจากได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมแล้ว จึงทำการส่งแบบสอบถามพร้อมคำชี้แจงไปยังเภสัชกรที่ทำงานในโรงพยาบาลภาครัฐในประเทศไทย 76 จังหวัด จังหวัดละ 2 แห่งคือโรงพยาบาลประจำจังหวัด 1 แห่งและโรงพยาบาลชุมชนอีก 1 แห่ง ได้จากวิธีการสุ่มโดย

การจับฉลาก แล้วจึงทำการส่งแบบสอบถามแห่งละ 5 ฉบับ รวมเป็นจำนวน 760 ฉบับไปยังหัวหน้าฝ่ายเภสัชกรรมของแต่ละโรงพยาบาล ถ้าหากโรงพยาบาลนั้นมีเภสัชกรมากกว่า 5 ท่านให้หัวหน้าฝ่ายเภสัชกรรมสุ่มด้วยการจับฉลากให้เภสัชกรแผนกละ 1 ท่านเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามผ่านทางอินเทอร์เน็ตและให้นายกสโมสนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ระดับปริญญาตรีสำเนาแจกกลุ่มตัวอย่าง 365 ฉบับหลังจากส่งแบบสอบถาม 1 เดือน หากไม่ตอบกลับทำการโทรศัพท์ติดตาม 2 ครั้งห่างกัน 1 เดือน หากไม่ตอบกลับจะทำการคัดออกจากการศึกษา หากกลุ่มตัวอย่างไม่ถึงร้อยละ 60 จะทำการสุ่มตัวอย่างเพิ่ม

ผลการศึกษาวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

จากการส่งแบบสอบถามไปยังเภสัชกรจำนวน 760 ฉบับ พบว่ามีอัตราการตอบกลับ 276 ฉบับ (ร้อยละ 36.3) ส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลทั่วไป 177 ฉบับ (ร้อยละ 95.7) ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบกลับส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง 220 คน (ร้อยละ 79.7) มีอายุเฉลี่ย 32.8 ± 5.5 ปี สถานที่ทำงานที่ตอบกลับส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 99 ฉบับ (ร้อยละ 35.9) โดยมีประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 9.0 ± 5.6 ปี มีการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรีหลังจากทำงาน 80 คน (ร้อยละ 29.0) และลักษณะงานที่ปฏิบัติส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับงานบริการผู้ป่วยนอก (OPD) จำนวน 118 คน (ร้อยละ 42.8) (ตารางที่ 1)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างของนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4, 5 และ 6 ทั้ง 12 สถาบัน ได้คาดการณ์ไว้จำนวน 365 คน มีอัตราการตอบกลับ 244 ฉบับ (ร้อยละ 66.9) ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 5 ร้อยละ 76.4 ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบกลับส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง 181 คน (ร้อยละ 74.2) มีอายุเฉลี่ย 22.9 ± 1.4 ปี หลักสูตรที่กำลังศึกษาส่วนใหญ่คือ หลักสูตร 6 ปี สาขาการบริบาลทางเภสัชกรรม (Pharm. D. (Pharm Care)) ร้อยละ 48.8 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างเภสัชกร , n=276

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวนคน (ร้อยละ)
เพศหญิง	220 (79.7)
อายุ (ปี) mean (SD)	32.8 (5.5)
สถานที่ทำงาน	
กรุงเทพมหานคร	10 (3.6)
ภาคกลาง	49 (17.8)
ภาคตะวันตก	2 (0.7)
ภาคเหนือ	49 (17.8)
ภาคใต้	52 (18.8)
ภาคตะวันออก	15 (5.4)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	99 (35.9)
ขนาดของโรงพยาบาล	
โรงพยาบาลชุมชน (10-150 เตียง)	89 (32.3)
โรงพยาบาลทั่วไป (151-500 เตียง)	107(38.8)
โรงพยาบาลศูนย์ (500-600 เตียง)	36 (13.0)
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยหรือศูนย์ประจำจังหวัด (มากกว่า 600 เตียง)	44 (15.9)
ประสบการณ์ในการทำงาน (ปี) mean (SD)	9 (5.6)
ระดับการศึกษา	
ปริญญาตรี	196 (71.0)
ปริญญาโทขึ้นไป	80 (29.0)
แผนกหน้าที่รับผิดชอบ	
งานบริการผู้ป่วยใน (IPD)	60 (21.7)
งานบริการผู้ป่วยนอก (OPD)	118 (42.8)
ฝ่ายให้บริการผู้ป่วย (Clinic)	31 (11.2)
ศูนย์เภสัชสนเทศ (DIC)	34 (12.3)
ฝ่ายผลิตและคลังเวชภัณฑ์	30 (10.9)
งานคุ้มครองผู้บริโภค	2 (0.7)
งานพัฒนาคุณภาพ	1 (0.4)

ตารางที่ 2 ลักษณะพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์, n=244

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวนคน (ร้อยละ)
เพศหญิง	181 (74.2)
อายุ (ปี) Mean (SD)	22.9 (1.4)
ชั้นปีที่กำลังศึกษา	
ปี 4	81 (33.2)
ปี 5	94 (38.5)
ปี 6*	69 (28.3)

สถานที่ที่กำลังศึกษา ณ ปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	4 (1.6)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	0 (0.0)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	27 (11.1)
มหาวิทยาลัยมหิดล	15 (6.1)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	15 (6.1)
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์	50 (20.5)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	17 (7.0)
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	4 (1.6)
มหาวิทยาลัยรังสิต	30 (12.3)
มหาวิทยาลัยศิลปากร	14 (5.7)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	49 (20.1)
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	19 (7.8)

* หลักสูตรบริบาลทางเภสัชกรรม มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ทศนคติต่อการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ไปใช้ปฏิบัติงาน

เภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีทัศนคติด้านบวกต่อ evidence-based drug therapy จากการประเมินด้วยคำถาม 3 ข้อ คะแนนจาก 0 – 5 โดยคะแนนที่สูงขึ้นแสดงถึงทัศนคติด้านบวกที่เพิ่มขึ้น ในด้านประโยชน์ของหลักฐานเชิงประจักษ์ในการปฏิบัติงานของกลุ่มเภสัชกรมีค่าเฉลี่ย 4.0 ± 0.7 และนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีค่าเฉลี่ย 4.0 ± 0.7 คะแนน ด้านการส่งเสริมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของกลุ่มเภสัชกรมีค่าเฉลี่ย 4.3 ± 0.7 คะแนน ส่วนกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์เท่ากับ 4.2 ± 0.6 คะแนน และด้านการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ทำให้มีเหตุผลตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของกลุ่มเภสัชกรมีค่าเฉลี่ย 4.0 ± 0.7 คะแนน และกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์เท่ากับ 3.9 ± 0.8 คะแนน ส่วนทัศนคติด้านลบต่อ evidence based drug therapy คะแนนจาก 0 – 5 เช่นกันแต่คะแนนที่สูงขึ้นบ่งบอกถึงทัศนคติด้านลบที่มากขึ้น ซึ่งพบว่าด้านความยุ่งยากของการสืบค้นของกลุ่มเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีค่าเฉลี่ย 3.3 ± 0.8 คะแนน และด้านการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ต้องใช้เวลามาก แต่ได้ผลปฏิบัติงานไม่ต่างจากเดิมของกลุ่มเภสัชกรมีค่าเฉลี่ย 2.4 ± 1.2 คะแนน และกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์เท่ากับ 2.5 ± 1.1 คะแนน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ทศนคติต่อการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาไปใช้ปฏิบัติงาน

ทัศนคติที่มีต่อ evidence based drug therapy	คะแนน Mean (SD)	
	เภสัชกร	นิสิต/นักศึกษา
1. หลักฐานเชิงประจักษ์มีประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	4.0 (0.7)	4.0 (0.7)
2. หลักฐานเชิงประจักษ์ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อนำมาใช้ปฏิบัติงาน	4.3 (0.7)	4.2 (0.6)
3. การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ทำให้มีเหตุผลตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน	4.0 (0.7)	3.9 (0.8)
4. หลักฐานเชิงประจักษ์มีความยุ่งยากของการสืบค้น	3.3 (0.8)	3.3 (0.8)
5. การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ต้องใช้เวลามาก แต่ได้ผลปฏิบัติงานไม่ต่างจากเดิม	2.4 (1.2)	2.5 (1.1)

3. การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy)

ในการสืบค้นข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยามีความถี่ในการสืบค้นเฉลี่ยเดือนละ 1-2 ครั้ง ร้อยละ 43.8 ของกลุ่มเภสัชกรและร้อยละ 49.2 ของกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ ในด้านการอบรมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาพบว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมในกลุ่มเภสัชกรร้อยละ 56.2 และกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ร้อยละ 68.4 มีเพียงร้อยละ 25.7 ของกลุ่มเภสัชกรและร้อยละ 27.9 ของกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ที่ได้รับการอบรมภายใน 2 ปีที่ผ่านมา ในด้านวัตถุประสงค์ของการสืบค้นพบว่าร้อยละ 83.3 ของ

กลุ่มเภสัชกรและร้อยละ 72.1 ของกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีเป้าหมายการสืบค้นเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการรักษา โดยมีวิธีการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.5 ของกลุ่มเภสัชกรและร้อยละ 95.1 ของกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์) ซึ่งกลุ่มเภสัชกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.2) มักมีการสืบค้นแบบ tertiary source ส่วนกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์จะมีการสืบค้นทั้ง primary source, secondary source และ tertiary source (ร้อยละ 65.2, 63.1 และ 63.1 ตามลำดับ) ในด้านประสบการณ์ในการอ่านหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยาของกลุ่มเภสัชกรและกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์อยู่ในช่วง 1-3 ปี (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา

การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา	จำนวนคน (ร้อยละ)	
	เภสัชกร n = 276	นิสิต/นักศึกษา n = 244
ความถี่ในการสืบค้นข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา		
อ่านน้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน	38 (13.8)	20 (8.2)
1 – 2 ครั้ง/เดือน	121 (43.8)	120 (49.2)
1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์	66 (23.9)	72 (29.5)
3 – 4 ครั้ง/สัปดาห์	38 (13.8)	26 (10.7)
อ่านทุกวัน	13 (4.7)	6 (2.5)
เป้าหมายของการสืบค้นข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา		
เรียนรู้และใช้ในการเรียนการสอน	139 (50.4)	141 (57.8)
พัฒนาตนเองให้เชี่ยวชาญ	186 (67.4)	146 (59.8)
สนับสนุนการตัดสินใจในการรักษา	230 (83.3)	176 (72.1)
ให้บริการข้อมูลแก่บุคลากรทางการแพทย์อื่นๆ	27 (9.8)	14 (5.7)
วิธีการหาข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา		
ใช้อินเทอร์เน็ต	269 (97.5)	232 (95.1)
ห้องสมุด	66 (23.9)	150 (61.5)

สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ	73 (26.4)	57 (23.4)
สอบถามจาก DIC	71 (25.7)	48 (19.7)
Textbook หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	37 (13.4)	4 (1.6)
ประสบการณ์ในการอ่านหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา		
ไม่เคยอ่าน	27 (9.7)	34 (13.9)
1-3 ปี 124 (44.9)	193 (79.1)	
4-6 ปี	71 (25.7)	17 (7.0)
7-9 ปี	26 (9.4)	0 (0)
10-12 ปี	21 (7.6)	0 (0)
มากกว่า 12 ปี	7 (2.5)	0 (0)
การได้รับการฝึกอบรมการใช้ หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา		
เคย	119 (43.1)	77 (31.6)
เคยได้รับการอบรมใน 1 ปี	42 (15.2)	42 (17.2)
เคยได้รับการอบรมใน 1-2 ปี	29 (10.5)	26 (10.7)
เคยได้รับการอบรมมากกว่า 2 ปี	36 (13.1)	0 (0.0)
เคยได้รับการอบรม แต่ไม่ทราบปีที่อบรม	12 (4.3)	9 (3.7)
ไม่เคย	157 (56.9)	167 (68.4)

4. การประเมินตนเองด้านความรู้ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

จากการที่เภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ได้ประเมินตนเองในด้านความรู้ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ เช่น PubMed (Clinical Queries), Cochrane Library, Google และ Google scholar พบว่าฐานข้อมูลออนไลน์

ที่ใช้ส่วนใหญ่ของกลุ่มเภสัชกรและกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์คือ Google โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 3.9 ± 0.8 คะแนน และ 4.4 ± 0.7 คะแนนตามลำดับ และฐานข้อมูลที่เข้าถึงน้อยที่สุดคือ Cochrane Library 2.1 ± 1.1 คะแนน และ 2.5 ± 1.2 คะแนนตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูล	การเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ Mean (SD)	
	เภสัชกร	นิสิต/นักศึกษา
Cochrane Library	2.1 (1.1)	2.5 (1.2)
PubMed	3.0 (1.0)	3.7 (0.8)
Google scholar	2.1 (1.3)	3.5 (1.2)
Google	3.9 (0.8)	4.4 (0.7)

5. ความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy)

ความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) โดยใช้แบบประเมินความรู้ 5 ข้อ ซึ่งเกณฑ์การประเมินตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน มีจำนวนผู้ตอบถูกในแต่ละข้อประมาณร้อยละ 80 และระดับคะแนนเฉลี่ยกลุ่มเภสัชกรเท่ากับ 4.1 ± 1.2 คะแนน (ตารางที่ 6) กลุ่มนิสิต/นักศึกษา

เภสัชศาสตร์เท่ากับ 4.1 ± 0.9 คะแนน เมื่อทำการแบ่งกลุ่มย่อยของกลุ่มเภสัชกรจากประสบการณ์ในการทำงาน 4 ช่วง ได้แก่ น้อยกว่า 5 ปี, 5 - 10 ปี, 10 - 15 ปี และมากกว่า 15 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานนานกว่าจะมีคะแนนที่น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์พบว่านิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่สูงกว่ามีคะแนนความรู้ที่มากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.01$)

ตารางที่ 6 ความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา

ประเด็นความรู้ที่ทดสอบ	จำนวนผู้ตอบถูก (ร้อยละ)	
	เภสัชกร n = 276	นิสิต/นักศึกษา n = 244
1. หลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีระดับความน่าเชื่อถือสูงที่สุด	238 (88.5)	212 (86.9)
2. รูปแบบการศึกษาที่น่าเชื่อถือที่สุดในการคัดเลือกเข้ามาทำ meta-analysis	201 (75.9)	201 (82.4)
3. การเลือก intervention ที่เปรียบเทียบกันให้เหมาะสมกับการศึกษามากที่สุด	213 (81.6)	146 (59.8)
4. รูปแบบการศึกษาที่ทำการ blind ที่น่าเชื่อถือที่สุด	238 (89.1)	223 (91.4)
5. การอ่านค่า P value ที่ให้ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ	241 (93.0)	243 (99.6)
คะแนนเฉลี่ย Mean (SD)	4.1 (1.2)	4.1 (0.9)

6. อุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy)

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) โดยให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่ากลุ่มเภสัชกรส่วนใหญ่ร้อยละ 60.5 มีอุปสรรคในการเข้าถึงฐานข้อมูลที่จำเป็นเนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่าย รองลงมาเป็นด้านการขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม

ร้อยละ 59.4 และงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องใช้ทักษะภาษาในการอ่านร้อยละ 54.0 ส่วนนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ร้อยละ 55.7 มีอุปสรรคคืองานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องใช้ทักษะภาษาในการอ่านรองลงมาเป็นการขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมร้อยละ 53.7 และความสามารถในการประมวลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยร้อยละ 42.6 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 อุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา

อุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา	จำนวนคน (ร้อยละ)	
	เภสัชกร	นิสิตนักศึกษา/
1. ฐานข้อมูลที่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง	167 (60.5)	99 (40.6)
2. ขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม	164 (59.4)	131 (53.7)
3. งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องใช้ทักษะภาษาในการอ่าน	149 (54.0)	136 (55.7)
4. การประมวลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วย	124 (44.9)	104 (42.6)
5. ไม่มีเวลา	117 (42.4)	63 (25.8)

สรุปผลการศึกษา

เภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ไปใช้ปฏิบัติงาน โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าหลักฐานเชิงประจักษ์มีประโยชน์ในการปฏิบัติงาน สามารถทำให้มีเหตุผลตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานและควรส่งเสริมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อนำมาใช้ปฏิบัติงาน ในด้านความถี่ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ทั้งเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ส่วน

ใหญ่สืบค้น 1-2 ครั้งต่อเดือน และเป้าหมายในการสืบค้นมีเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการรักษา โดยเภสัชกรจะมีวิธีการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต และ tertiary source เช่น text book เป็นต้น ส่วนนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ส่วนใหญ่ก็จะมีวิธีการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต ประเภทการสืบค้นมีความหลากหลายกว่าเภสัชกร โดยมีการสืบค้นทั้ง primary source, secondary source และ tertiary source ประสิทธิภาพในการอบรมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ทั้งเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยได้

รับการอบรมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ในด้านการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ พบว่าความรู้ในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ที่อยู่ในระดับดีทั้งเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์คือการใช้ฐานข้อมูลของ Google ในด้านความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน พบว่าระดับคะแนนเฉลี่ยกลุ่มเภสัชกรเท่ากับ 4.1 ± 1.2 คะแนน กลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์เท่ากับ 4.1 ± 0.9 คะแนน เมื่อทำการแบ่งกลุ่มย่อยของกลุ่มเภสัชกรจากประสบการณ์ในการทำงาน 4 ช่วง ได้แก่ น้อยกว่า 5 ปี, 5 - 10 ปี, 10 - 15 ปี และมากกว่า 15 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานนานกว่าจะมีคะแนนที่น้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์พบว่านิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่สูงกว่ามีคะแนนความรู้ที่มากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยภาพรวมการประเมินความรู้พื้นฐานในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มก็ถือว่ามีความรู้พื้นฐานในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ความสามารถในการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) มาใช้ดูแลผู้ป่วยด้านยาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ของกลุ่มเภสัชกรส่วนใหญ่มีอุปสรรคในด้านการเข้าถึงฐานข้อมูลที่มีลิขสิทธิ์จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง รองลงมาเป็นด้านการขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม และงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องใช้ทักษะภาษาในการอ่าน ส่วนนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์อุปสรรคที่พบบ่อยคืองานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องใช้เวลาในการอ่าน รองลงมาเป็นด้านการขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการดูแลผู้ป่วย

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ยังไม่เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาที่ได้มีประโยชน์ในเชิงข้อมูลของเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบนี้ได้ แต่ให้พึงระมัดระวังในการนำไปใช้หรืออ้างถึงการเป็นข้อมูลของกลุ่มประชากร

อภิปรายผลการศึกษา

การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในกลุ่มผู้ที่ต้องการดูแลรักษาผู้ป่วยนอกจากเภสัชกรแล้วยังมีอีกหลากหลายอาชีพ แพทย์ก็เป็นอีกกลุ่มที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ทางการแพทย์ (evidence based medicine) ซึ่งก็ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อ evidence based medicine จากการศึกษาของ Alastair McColl *et al.* (2009) พบว่ากลุ่มแพทย์รักษาโรคทั่วไป ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริม evidence based medicine และเห็นด้วยว่าการปฏิบัติงานบนพื้นฐานการใช้ evidence based medicine สามารถปรับปรุงการดูแลผู้ป่วยได้ การศึกษาของ Boonluksiri (2005) ได้ศึกษาเจตคติของนักศึกษาแพทย์ต่อ Evidence-based medicine (EBM) นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า evidence based medicine เป็นสิ่งที่ดี และตระหนักถึงผลดีของ evidence based medicine ที่เป็นแนวทางช่วยตัดสินใจในการดูแลผู้ป่วย ซึ่งเป็นแนวโน้มเดียวกันกับการศึกษานี้ ด้านความถี่ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์การศึกษาของ Sahapong *et al.* (2009) เป็นการศึกษาในกลุ่มแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลภาครัฐที่เป็นมหาวิทยาลัยและไม่เป็นมหาวิทยาลัย ส่วนมากใช้เวลาในการค้นหาข้อมูลสารสนเทศ 2 - 3 วัน ในหนึ่งสัปดาห์ และมักจะค้นหาเองจากอินเทอร์เน็ตที่ทำงานหรือที่บ้าน แพทย์กว่าร้อยละ 90 หาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการพัฒนาตนเองและประมาณ 2 ใน 3 ใช้สารสนเทศในการตัดสินใจทางคลินิก ส่วนการศึกษานี้พบว่าเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ส่วนใหญ่สืบค้น 1 - 2 ครั้งต่อเดือนและเป้าหมายในการสืบค้นมีเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการรักษา โดยจะมีวิธีการสืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต จะเห็นได้ว่าความถี่ของการสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ของแพทย์จะน้อยกว่าเภสัชกรและนิสิต นักศึกษาเภสัชศาสตร์ แพทย์ส่วนใหญ่ใช้ PubMed (ร้อยละ 89.7) Search Engine ต่างๆ (ร้อยละ 85.6) และ Cochrane Library (ร้อยละ 56.4) ส่วนเภสัชกรและนิสิต นักศึกษาเภสัชศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้คือ Google, PubMed และ Google scholar ตามลำดับ ในด้านอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานโดยใช้ evidence based medicine การศึกษาของ Alastair McColl *et al.* (2009) พบว่าอุปสรรคหลักของปฏิบัติงานโดยใช้ evidence based medicine ในแพทย์ทั่วไปคือข้อจำกัดทางด้านเวลา ส่วนเภสัชกรมีอุปสรรคในด้านการเข้าถึงฐานข้อมูลที่มีลิขสิทธิ์

จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง รองลงมาเป็นด้านการขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมและงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษต้องใช้เวลาในการอ่าน นิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์จะพบอุปสรรคคืองานวิจัยส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษต้องใช้เวลาในการอ่าน รองลงมาเป็นด้านการขาดทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม และความยากที่จะนำไปเป็นแนวปฏิบัติกับผู้ป่วยทุกราย จะเห็นได้ว่าเภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม และควรส่งเสริมการเข้าถึงฐานข้อมูลของเภสัชกรทำงานในโรงพยาบาลให้มากยิ่งขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษารูปแบบวิจัยเชิงสำรวจนั้น มีข้อจำกัดคือข้อมูลที่ได้นั้นไม่สามารถทราบได้ว่าผู้ที่ตอบแบบสอบถามนั้นตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ในกลุ่มเภสัชกรที่ได้ทำการส่งแบบสอบถามไปแผนกละ 1 ฉบับ ซึ่งการสุ่มนั้นผู้ได้รับเลือกให้ตอบแบบสอบถามอาจเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หรือมีความชำนาญมากกว่าผู้อื่นในแผนกเพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม ส่วนกลุ่มนิสิต นักศึกษาเภสัชศาสตร์ เนื่องจากไม่มีการควบคุมขณะตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามอาจจับกลุ่มร่วมกันช่วยตอบแบบสอบถาม การประเมินความรู้ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ด้วยแบบทดสอบ 5 ข้อ ซึ่งเป็นการประเมินความรู้พื้นฐานในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) แต่เมื่ออยู่ในสถานการณ์จริงในการปฏิบัติงานจะมีการนำหลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ไปใช้จริงได้อย่างเหมาะสมนั้นไม่สามารถประเมินได้จากการศึกษานี้ในส่วนของการประเมิน นอกจากจะประเมินความรู้แล้วยังควรมีการประเมินทักษะการปฏิบัติด้วย

ข้อเสนอแนะ

เภสัชกรและนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์มีความรู้และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) แต่ด้านความถี่ของการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ยังถือว่าน้อย จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา

(evidence based drug therapy) ให้มากขึ้น ในกลุ่มเภสัชกรความถี่ในการใช้ที่น้อยอาจจะมาจากการเข้าถึงฐานข้อมูลที่ลำบาก ซึ่งหากภาครัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาให้มีเครื่องมือหรือข้อลิสต์ของฐานข้อมูลที่จำเป็นในการสืบค้นข้อมูลให้แก่โรงพยาบาล จะเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ให้มากขึ้น และเภสัชกรมากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยได้รับฝึกอบรมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) หากมีการส่งเสริมให้ฝึกอบรมการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) น่าจะสามารถพัฒนาศักยภาพของเภสัชกรในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ได้อีกด้วย ส่วนนิสิต/นักศึกษาเภสัชศาสตร์ยังเป็นช่วงที่สามารถพัฒนาทักษะการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมหากได้มีการอ่านและการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) เพิ่มขึ้น ก็จะทำให้เกิดทักษะและความชำนาญในการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรม ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีการแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy) ในรายวิชาให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเกิดการพัฒนาทักษะในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการรักษาด้วยยา (evidence based drug therapy)

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ของอาจารย์และนักวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2553 และขอขอบคุณผู้เข้าร่วมการศึกษาทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลและความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจนครบถ้วนสมบูรณ์

References

- Ministry of Public Health. จำนวนและสัดส่วนเภสัชกรต่อประชากร จำแนกตามสังกัดรายภาค ปี 2550. ข้อมูลทรัพยากรกระทรวงสาธารณสุข. ระบบติดตามเพื่อการบริหาร ติดตามผลการดำเนินงานกระทรวงสาธารณสุข [Online]. 2007 [cited 2009 Nov 28] Available from: <http://moc.moph.go.th/Resource/Personal/index,new.php?tab=tab0>

- Boonluksiri P. "Attitude towards evidence-based medicine of medical students at the Medical Education Center,Hatyai Regional Hospital," *Songkla Med J.* 23(5) : 321-325 ; Sept.-Oct., 2548.
- Field MJ, Lohr KN. Guideline for clinical practice. Institute of medicine, Washington, D.C., *National Academy Press* 1992; 41: 348-58.
- McColl, Alastair and others. "General practitioners' perceptions of the route to evidence based medicine: a questionnaire survey," *British Medical Journal.* 316(7128) : 361-367 ; 31 Janury, 1998.
- Sahapong S. and others. "Information Use Behavior of Clinicians in Evidence-Based Medicine Process in Thailand," *J Med Assoc Thai.* 92(3) : 435-441 ; March, 2009.
- Yamane T. Statistics. An Introductory Analysis 2nd Ed New York: Harper and Row 1967: 258.